

راستی و بەرهێنان



باردۆخی و بەرهێنان لە سەر بێنەمای یاسای و بەرهێنانی (ژمارە 2006/4)

- لە 2006 یە تازەکو ناوەراستی 2012 بری و بەرهێنانی گشتی گەیشتووە 22 ملیار دۆلاری ئەمەریکی کە 79٪ ی و بەرهێنانی خۆمایی و 15٪ ی و بەرهێنانی بیانی راستەوخۆ و 6٪ ی و بەرهێنانی هاوێش (لە نیوان خۆمایی و بیانی) بووە.
- یاسای و بەرهێنان هەموو کەرتە ئابووریەکان لە خۆدەگرتتە تەنها کەرتی نەوت و گاز نەبێت. کەرتە ئەوەی و بەرهێنەرێکیان بریتین لە:
 - **کشتوکالا و پێشەسازی و گەمنازی.**
 - سوودە گشتیەکان بۆ پرۆژە ئەژمارکراوەکانی و بەرهێنان بریتین لە:
 - تەرخاندنی پارچە زوێرە بە مۆستەحەیی یشگێریکراو.
 - تەرخاندنی ژێرخانی گشتیەکان تا سنووری پرۆژە.
 - لێخۆشبوون لە باجەکانی کۆمپانیا (بۆ ماوەی 10 سال) و باجەکانی گومرگی (بۆ ماوەی 5 سال).
 - و بەرهێنەری بیانی و خۆمایی و دۆکۆ بەکامەڵەیان لە گەڵ دەگرت.
 - و بەرهێنەری بیانی دەتوانێت لە کوردستان و بەرهێنان بکات لە گەڵ یان بەبێ هاوێشانی خۆمایی و دەتوانێت کەرتێکی بیانی دا بە زینتی.
 - رینگە دەریت بەناردنەوی گشت قازانجەکان بۆ دەرەوی ولات.
- بۆ زانیاری زیاتر تکایە سەردانی ئەم مایەره بکە: www.kurdistaninvestment.org

براندی نیو دەوڵەتی کە لە کوردستاندا هەن (هەلیژێراو)



هۆتلی پینچ ئەستێرە نیو دەوڵەتی (هەلیژێراو)



کۆمپانیایانی فرۆکەوانی کە تیکتی فرۆکە دا بین دەکەن بۆ فرین راستەوخۆ (هەلیژێراو)



زانیاری گشتی	
باری یاسایی	کوردستان هەریمیکی فیدرالی عێراق.
پارێزگاکان و پایتەخت	هەولێر (پایتەخت)، سلێمانی، هەوک
ژمارە دانیشتوان	5.2 ملیون (2010) ⁱ
رووبەر	40,643 مەتر دووجا ⁱⁱ
زمانەکان	کوردی، عەرەبی، تورکمانی، تادوایی ⁱⁱⁱ
نایبەکان	موسلمان، مەسیحی، ئێزیدی، تادوایی ^{iv}
نەتەوکان	کورد، عەرەب، ئاسوری، کلدان، تورکمان، ئەرەب، تادوایی.
دراو/ نرخی گۆڕینە	دیناری عێراقی (ع.ع.) \$1,200 (تیکرای نرخی گۆڕینە)
جیاوازی کات	3+ بۆ کاتی گرینج
کەش و هەوا (تیکرای بەرزبوونە و نزم بوونەوی پەلکانی گەرما)	لە هاویندا (39-48 پەلی سەدی)، لە زستاندا (02-13 پەلی سەدی) ^v

باری سیاسی	
سەرۆک	مەسعود بارزانی
سەرۆکی نەنجومەتی وەزیران	نەجیرفان نەدریس بارزانی
حکومەتی هەریمی کوردستان (KRG)	حکومەتیکی هاوێشەبەیانە کە پێک دێت لە پارێزگای دیموکراتی کوردستان و بەکیتی نیشتمانی کوردستان و چەند لایەنیکی تر ^{vi}
سەرۆکی پەرلەمان	د. نەسرەلان پایز

باری ئابووری	
کۆی داھاتی بەرھەمی خۆمایی	23.6 ملیار دۆلار (2011) ^{vii}
کۆی داھاتی بەرھەمی خۆمایی تاک	4,452 دۆلار (2011) ^{viii}
کۆی داھاتی بەرھەمی خۆمایی بەینی کەرت	خزەمەتگۆزارە گشتیەکان (30.1٪)، خزەمەتگۆزارە گشتیەکان (20.6٪)، کشتوکالا (17.5٪)، بازرگانی و گواستەدەر (13.5٪)، پێشەسازی و کاتێزاسازی (9.4٪)، ناوهدانگەرە (7.6٪)، بانکەکان و دانییەکی (1.3٪) ^{ix}
بودجە گشتی	125 ملیار دۆلار (12,604 تریلیون دیناری عێراقی) (2012) ^x
هاوێشە بازرگانەکان (هەلیژێراو)	تورکیا، ئێران، چین، ئیماراتی عەرەبی یەکگرتوو، سواریا، لوبنان، ئوردن، ویلایەتە یەگرتووکانی ئەمریکا، دۆلەتانی یەکییتی ئەوروپیی.
و بەرهێنانی بیانی راستەوخۆ (هەلیژێراو)	تورکیا، ئیماراتی عەرەبی یەکگرتوو، لوبنان، مسر، شانشینی بەنگر توو، ویلایەتە یەگرتووکانی ئەمریکا و چەند دۆلەتیکی ئەوروپیی تر.
هیزی کار	1.2 ملیون (2012) ^{ix}
پژۆی بینکاری	6٪ (2012) ^{ix}
پژۆی دانیشتوان کە تەمەنیان لە 14 سال کەمترە	38.17٪ (2008) ^x
تیکرای پژۆی کەشە سەندنی دانیشتوانی	3٪ (2012-2011) ^{ix}

زانیاری بەسوود	
ویلایەتە یەگرتووکانی ئەمریکا، شانشینی بەنگر توو، فەرەنسا، ئەلمانی، روسیا، کونسۆخانەکان و نوێنەرە بیانیەکان	ویلایەتە یەگرتووکانی ئەمریکا، شانشینی بەنگر توو، فەرەنسا، ئەلمانی، روسیا، تورکیا، یابان، کۆریای باشوور و 19 دۆلەتی تر.
کەلتوور	هەولێر نیشتمانی قەلەیکی کۆن و کۆنترین شوێنەگە بە له جیھاندا کە بەرەدەوامی دانیشتوانی تێدا ژیاوە (لەستی کاتی یونسکو بۆ کەلتووری جیھانی).
فرۆکەخانە نیو دەوڵەتیەکان	ئەرێیل (EBL)، سلێمانی/سولەیمانی (ISU)
زانکۆ نیو دەوڵەتیەکان (هەلیژێراو)	زانکۆی ئەمریکی عێراقی لە سلێمانی، زانکۆی لوبناتی فەرەنسی، زانکۆی ئیشق، زانکۆی ساییس.
قوتابخانە نیو دەوڵەتیەکان (هەلیژێراو)	قوتابخانە ئەلمانی، قوتابخانە ئەمریکی، قوتابخانە بەریتانی نیو دەوڵەتی، قوتابخانە کامیجیدی نیو دەوڵەتی، قوتابخانە (MLF) ی فەرەنسی نیو دەوڵەتی، قوتابخانە شوێمیاتی نیو دەوڵەتی.
فیژا	بۆ زانیاری سەبارەت بە فیژا، تکایە بیوێنەدی بە زینتێرین نووسینگە حکومەتی هەریمی کوردستان بکە. http://dfr.krg.org

- باری ناساییش
- هیچ رووداوێکی بەرجاا رووی نەداوە لە سالی 2007 یە
 - هیچ بیانیەک نەرفیندراوە.
 - هیچ سەریازیکی هیزی هاوێشەبیانی نەکوژاوە

KRG (2012): <http://www.krg.org/articles/detail.asp?am=22348&ngn=12&mm=93&map=04020000>
 KRG RSO (2012): <http://www.krg.org/RSO/RSO%20Accounting%20QOD.pdf>. incl. PPP adjustment by factor 1.18.
 KRG MoF (2012): <http://www.mof.krg.org/>
 Iraq Knowledge Network Survey (http://www.iauiraq.org/documents/1677/KN_Introduction_en.pdf)
 KRG MoF (2012): <http://www.mof.krg.org/index.jsp?cid=1&id=2723&id=108&ngn=en>.

KRG (2012): <http://www.krg.org/articles/detail.asp?m=141&ngn=12&map=03010400&am=18657>
 KRG BoI (2012): http://www.kurdistaninvestment.org/face_shee.html
 KRG (2012): <http://www.krg.org/articles/detail.asp?m=142&ngn=12&map=03010500&am=18664>
 KRG (2012): <http://www.krg.org/articles/detail.asp?m=150&ngn=12&map=03011000&am=18668>
 KRG (2012): <http://www.krg.org/articles/detail.asp?m=140&ngn=12&map=03010300&am=18656>.

ئەوانە دەستای وەرێنەرە
 شەشێکی وەسەتی ئێزیدی و
 زانیاری سەبارەت زانیاری
 2012/10/2